

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **Vinařství U Kapličky s. r. o.**, se sídlem Vinařská 484, Zaječí, zastoupeného Mgr. Petrem Knapem, advokátem se sídlem Mrštíkova 15, Hustopeče, proti žalované **Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ústřednímu inspektorátu**, se sídlem Květná 15, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 3. 2010, č. j. AU989-2/16/9/2010-SŘ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 2. 2011, č. j. 31 A 31/2010 - 43,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění

I. Vymezení předmětu řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 18. 1. 2010 uložila Státní zemědělská a potravinářská inspekce, inspektorát v Brně (dále také „správní orgán prvního stupně“) žalobci pokutu ve výši 170 000 Kč podle § 39 odst. 6 písm. c) zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství). Žalobce se měl dopustit správního deliktu podle § 39 odst. 1 písm. jj) zákona o vinohradnictví a vinařství tím, že porušil povinnosti stanovené v čl. 48 odrážce druhé a čl. 49 odst. 1

nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 ze dne 17. 5. 1999 o společné organizaci trhu s vínem (dále jen „nařízení o společné organizaci trhu s vínem“), neboť ve dnech 24. 11. 2008 až 25. 6. 2009 uvedl do oběhu celkem 195 750 l vína třinácti různých odrůd ve třech druzích balení, která vykazovala nedostatky v označení. Současně správní orgán prvního stupně uložil žalobci uhradit náklady správního řízení ve výši 1000 Kč. Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla odvolání žalobce a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdila.

[2] Proti tomuto rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 9. 2. 2011, č. j. 31 A 31/2010 – 43, zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

II. Argumentace krajského soudu

[3] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že žalobce formuloval žalobní námitky velmi obecně, prakticky v rovině konstatování, aniž by poskytl konkrétní argumenty k vyvrácení logických a přesvědčivých závěrů správních orgánů. Při přezkoumávání rozhodnutí o správním deliktu a trestu za něj uloženého bylo zapotřebí hodnotit, zda žalobce byl důvodně uznán vinným, zda naplnil formální i materiální znaky deliktu a poté zkoumat rozhodnutí o trestu k námitce žalobce, že výše sankce je nepřiměřená. Krajský soud plně přisvědčil žalované jak ve vztahu k právnímu hodnocení a posouzení věci, tak v jejích závěrech o výši uložené sankce a odkázal proto na její argumenty obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí. Z něj vyplývá, že výši sankce správní orgány zvažovaly vzhledem k maximální možné výši připuštěné zákonem i z hlediska možnosti případného upuštění od uložení pokuty. Správní orgány vzaly v úvahu nebezpečnost jednání žalobce. V daném případě zákon umožňuje uložit pokutu až do výše pěti milionů korun. Uložil-li správní orgán žalobci pokutu ve výši 170 000 Kč, jedná se o částku na spodní hranici sankce, která má převážně výchovný a preventivní charakter a nelze ji rozhodně označit za nepřiměřeně vysokou. Co se týče případného upuštění od pokuty, umožňuje jej výslovně § 40 zákona o vinohradnictví a vinařství. Dle krajského soudu je ale takové rozhodnutí plně v dispozici správního orgánu. V daném případě se s touto otázkou správní orgány vypořádaly dostatečně. Naplnění skutkové podstaty správního deliktu po materiální i formální stránce odpovídá zjištěním vyplývajícím z výsledků kontroly dodržování povinností při uvádění předmětného zboží do oběhu. V souvislosti s ukládáním správních sankcí a trestů obecně krajský soud zmínil nález Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. III. ÚS 747/06, usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 – 73 a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 11. 1994, sp. zn. 6 A 12/1994. Krajský soud nezjistil tvrzenou nezákonnost napadeného rozhodnutí žalované, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

III. Kasační stížnost

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítá, že krajský soud vycházel v daném případě z nesprávného posouzení věci. Žalovaná neprokázala, že skutečně došlo ke klamání spotřebitelů a ke krácení jejich práv; pouhé domněnky žalované nepostačují pro udělení pokuty. Stěžovatel je toho názoru, že jasně a zřetelně označil na výrobcích zemi původu a etikety byly v souladu s nařízením o společné organizaci trhu s vínem, které neuvádí, jakým způsobem má být označení země původu provedeno (zda malým či velkým

písmenem, jeho umístění, písmo, barevnost apod.). Stěžovatel i přesto, že měl výtky žalované za neopodstatněné, dotčené výrobky okamžitě stáhl z trhu. Ze všech uvedených důvodů považuje stěžovatel uložení pokuty za nezákonné a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a sám ve věci rozhodl.

IV. Vyjádření žalované ke kasační stížnosti

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na odůvodnění svého rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a vyjádření k žalobě ze dne 30. 6. 2010 s tím, že zde již podrobně popsala nedostatky zjištěné při kontrole a vypořádala jednotlivé námitky stěžovatele uplatněné v průběhu správního řízení. Žalovaná shrnula, že ke klamání spotřebitele došlo v souvislosti s označením původu vína. Dominantní údaj „ZAJEČÍ“, nacházející se na předních etiketách předmětných vín, mohl u spotřebitele skutečně vyvolat dojem, že se jednalo o produkty z vinařské obce Zaječí, ačkoli zeměmi původu byly ve skutečnosti Maďarsko, Slovensko a Makedonie. Tyto země byly na obalu sice uvedeny, avšak o mnoho menším písmem než údaj „ZAJEČÍ“; u lahví o objemu 0,75 l byl údaj o skutečné zemi původu umístěn v jiném zorném poli (na zadní etiketě). Zdůraznil také, že uvedení v omyl není nutno prokázat a doložit, že skutečně došlo k oklamání konkrétních spotřebitelů, postačuje již pouhá možnost vzniku ohrožení práv spotřebitelů (v této souvislosti žalovaná zmiňuje rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2004, č. j. 29 Ca 245/2002 – 69 a ze dne 7. 12. 2009, č. j. 30 Ca 17/2008 – 35). Popsané jednání stěžovatele by bylo protiprávní i v případě, že by se předmětné zboží vůbec nedostalo ke spotřebitelům, ale bylo by kontrolováno např. v expedičním skladu stěžovatele, což vyplývá z definice „uvádění do oběhu“ podle § 3 odst. 2 písm. s) zákona o vinohradnictví a vinařství a z nařízení o společné organizaci trhu s vínem, jehož čl. 1 odst. 3 stanoví, že se čl. 16 vztahuje na všechny fáze výroby, zpracování a distribuce potravin, což dle čl. 3 bod 16 tohoto nařízení zahrnuje i např. skladování či prodej potravin. Žalovaná má za to, že v dané věci nedošlo k nesprávnému posouzení a i vzhledem ke všem shora uvedeným argumentům navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Skutkový stav případu nikdo nezpochybnil a lze tedy vycházet z toho, že Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce v Brně zjistil při kontrole dne 24. 7. 2009, že žalobce uváděl do oběhu celkem 195 750 litrů vína různých odrůd ve třech druzích balení s uvedením dominantního údaje na přední etiketě „ZAJEČÍ“ za situace, kdy zeměmi původu vín byly Maďarsko, Slovensko a Makedonie. Údaje o původu vín byly umístěny v jiném zorném poli, totiž na zadní etiketě, případně výrazně menším písmem. Na všech etiketách byl uveden jako distributor subjekt Víno exklusive Zaječí s. r. o., Vinařské 484, 691 05 Zaječí, s vínem ovšem obchodoval žalobce (Vinařství U Kapličky s. r. o., se sídlem Zaječí, Vinařská 484). Kromě toho údaj o stáčírně vín na etiketách byl uveden jen v číselném formátu bez použití předepsaného znaku členského státu EU, v tomto případě „CZ“.

[7] Žalobce byl v námitkách proti rozhodnutí ve všech fázích řízení důsledně opravdu velmi stručný. Ve všech podáních opakoval jednoduchá tvrzení typu, že *neklamal spotřebitele, inspektorát vyjádřil mínění a stěžovateli neprokázal klamání spotřebitele, udělení pokuty je tedy nezákonné, přestože výtky považoval za neopodstatněné okamžitě stáhl výrobky z trhu, označení země původu vín uvedl jasně a zřetelným způsobem v souladu s nařízením*

Rady (ES), v nařízení Rady není uvedeno, jak má označení země původu být uvedeno, zda velkým nebo malým písmem, kde má být umístěno. Nic víc konkrétního neuvedl ani v žalobě ani v kasační stížnosti, nezpochybnil kontrolou uvedená fakta a pro svá tvrzení nenabídl žádný důkaz. Přitom by to bylo zapotřebí, neboť některá tvrzení se rozcházejí s tvrzením žalovaného, třeba ta, kde stěžovatel tvrdí, že víno stáhl z trhu, zatímco žalovaný to připouští jen u výrazně menšího objemu vín z nabídky stěžovatele. Důvody kasační stížnosti tak zůstaly, jako prakticky všechny námitky stěžovatele v předcházejících etapách řízení, většinou ve formě pouhé deklarace, procesně obtížně uchopitelné. Nicméně důvod kasační stížnosti byl uveden srozumitelně a lze jej bez větších pochybností vnímat jako důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že Krajský soud se při posouzení věci přesvědčivě vypořádal se všemi námitkami žalobce, a to i s těmi, které lze pro jejich obecnost jen sotva považovat za námitky, způsobilé k procesnímu přezkoumání. Krajský soud tak víc než respektoval ustálenou judikaturu zejména Ústavního soudu obecně k problematice nevhodnosti extenzivního (příliš formalistického) výkladu zákonných náležitostí žaloby (viz třeba nález Ústavního soudu ze dne 25. 11. 1999, sp. zn. IV ÚS 325/99, nález ze dne 9. 3. 2000 sp. zn. IV ÚS 484/99 a další, jejichž obecný smysl nepochybně platí dodnes). Odkázat lze v uvedeném směru také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č.j. 1 Azs 12/2003 - 49.

[9] Relevantní právní úpravu ve vztahu ke zkoumané problematice představuje Nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 o společné organizaci trhu s vínem (dále Nařízení), v tomto případě jeho čl. 47 odst. 1, definující smysl evropské úpravy *(**cílem je** a/ ochrana oprávněných zájmů spotřebitele, b/ ochrana oprávněných zájmů producenta, c/ řádné fungování trhu, d/ podpora kvalitní produkce.* Principy dle odst. 1 vyžadují pro naplnění, mimo jiné, dle odst. 2 opatření dle *písm. f/ označení dovážených produktů, aby se zaručilo, že spotřebitelé jsou o vlastnostech těchto produktů informováni)* čl. 48 odrážka druhá *(vlastnosti produktu jako především druh, složení...původ nebo místo, odkud se dováží...)* a čl. 49 odst. 1 (definující zákaz držení řádně neoznačených produktů ve Společenství za účelem jejich prodeje). Mimo jiné z posledně uvedeného ustanovení vyplývá, že pro porušení evropského práva v dané oblasti stačí pouhé riziko oklamání spotřebitele. Jednoznačně tuto problematiku upravuje také zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, a to jak v platném znění, které v § 3 písm. q) pod pojmem *uvádění do oběhu* rozumí *nabídku produktu k prodeji, jeho prodej anebo jinou formu jeho nabídky ke spotřebě, včetně skladování pro potřeby prodeje, případně přepravy pro potřeby prodeje, nebo nabídky ke spotřebě*, identicky i ve znění platném do 8. 11. 2001 dle § 3 odst. 2 písm. s) citovaného zákona - *uváděním do oběhu* se rozumí *nabídka produktu k prodeji, jeho prodej anebo jiná forma jeho nabídky ke spotřebě, včetně skladování pro potřeby prodeje, případně přepravy pro potřeby prodeje, nebo nabídky ke spotřebě*.

[10] Stěžovatel se mýlí v přesvědčení, že se nemohl dopustit klamání spotřebitele jen proto, že zmíněná ustanovení nespecifikují jednoznačně, jak stěžovatel tvrdí, způsob označování původu vín. Primárním smyslem evropské úpravy, kterou přirozeně nemůže ignorovat národní zákonodárce a ze které také vychází materiální i formální podstata správního deliktu dle § 39 odst. 1, písm. jj) zákona č. 321/2004 Sb., je totiž právě prevence klamání spotřebitele, nikoli formální požadavek například na umístění údaje o původu

vína. Prevence klamání spotřebitele tedy tvoří materiální podstatu povinnosti, zatímco požadavky na řádné označení různých aspektů komodity [čl. 47 odst. 2 písm. f), čl. 48 odrážka druhá Nařízení] zmiňují prostředky, jak uvedený cíl dosáhnout. Není tedy nutné konkrétně předepisovat umístění, velikost nebo barevné provedení informace o původu vína, nýbrž je nutné tuto informaci poskytnout tak, aby klamavý dopad na spotřebitele byl minimalizován až vyloučen. Tomuto požadavku podoba viněty vín v daném případě, s dominantní informací „ZAJEČÍ“ rozhodně neodpovídá. Velmi sugestivně totiž vnucuje spotřebiteli nepravdivou představu o původu vína nebo jeho vlastnostech. Stěžovatel ani vinařská obec Zaječí nemá ve skutečnosti s podstatou vína a jeho vlastnostmi nic společného a tudíž dominantní údaj na etiketě nemá žádné opodstatnění. Pokud se tam vyskytuje, má takový údaj značně klamavý potenciál.

[11] Nejvyšší správní soud tedy, ve shodě s krajským soudem konstatuje, že ani při velkorysém přístupu k podáním stěžovatele nelze přehlédnout neoprávněnost jeho tvrzení o nezávadnosti označení vín z hlediska vlivu informace na etiketách na materiální podstatu úpravy této problematiky, totiž na minimalizaci vzniku mylné představy spotřebitele a tom, co je mu vlastně nabízeno.

[12] Námitka nezákonnosti sankce z hlediska materiální podstaty správního deliktu proto nemůže obstát. Kromě toho navíc Nejvyšší správní soud připomíná, že pokuta byla uložena nejen za chybějící (respektive nevhodně uvedené) označení původu vín, nýbrž také za chybně poskytnutou informaci o stáčírně vína. I v tomto směru je informace na etiketě nesprávná, nepřesná tím, že neobsahuje předepsaný znak země (CZ). Klamavost této informace sice pro běžného spotřebitele není zásadní, jde však jednoznačně o nedostatek, dále akcentující primární stěžovatelovu chybu, totiž svérázný výklad závazných předpisů evropského práva v oblasti ochrany spotřebitele před klamavým označením vín. Této skutkové podstatě se ovšem stěžovatel vůbec nevěnoval ani v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu a nemůže tak činit ani Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vzhledem k její nepřípustnosti v tomto bodě (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[13] Již správní orgány a následně krajský soud se podrobně zabývaly úvahou o přiměřenosti uložené sankce (pokuty), včetně úvahy o upuštění od sankce. Nejvyšší správní soud nemá důvod se od hodnocení pečlivě vyargumentovaných hledisek odchýlit. Vzhledem ke zcela obecné formulaci námitky stěžovatele proti výši pokuty („*pokuta je nepřiměřeně přísná*“) žalobou ke krajskému soudu to ani není možné. Ostatně pokuta ve výši 3,4% zákonné sazby ani nemůže být nepřiměřená za situace, kdy k naplnění materiální podstaty správního deliktu došlo relevantním porušením povinnosti dle čl. 47 odst. 2 písm. f), čl. 48 odrážka druhá uvedeného Nařízení Rady (ES), na který odkazuje § 39 odst. 1 písm. jj) zákona č. 321/2004 Sb. Nemůže se jednat ani o případ sankce likvidačního charakteru, neboť takovému závěru nic nenasvědčuje a stěžovatel nic takového netvrdil a tím méně navrhoval důkazy k takovému působení uložené sankce (k tomu srovnej usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č.j. 1 As 9/2008 - 133). Zákonnost a přiměřenost uložené pokuty lze zpochybnit, ale toto zpochybnění není důvodné. Zákonnost pokuty vyplývá z prokázané existence materiální i formální podmínky správního deliktu dle § 39 odst. 1 písm. jj) zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství v platném znění *(§ 39 odst. 1 - Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako výrobce nebo jako osoba uvádějící produkt do oběhu dopustí správního*

deliktu tím, že...jj) poruší povinnost stanovenou předpisem Evropských společenství upravujícím oblast vinohradnictví, vinařství nebo obchodu s produkty. Výše pokuty se nachází u samé dolní hranice zákonné sazby *(§ 36 odst. 6 - Za správní delikt se uloží pokuta do 5,000.000 Kč, jde-li o správní delikt /*také*/ podle odstavce 1 písm. jj)* a lze souhlasit s tím, že smysl pokuty je převážně preventivní. A takový účinek je rozhodně zapotřebí pro kultivaci chování výrobců a zejména obchodníků s potravinami vůči spotřebitelům.

VI. Závěr

[14] Nejvyšší správní soud proto závěrem konstatuje, že stěžovatelovo tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí o spáchání správního deliktu dle § 39 odst. 1 písm. jj) a uložení pokuty dle § 39 odst. 6 písm. c) zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství je ze shora vyložených důvodů nesprávné. Důvodná tak nemůže být ani kasační stížnost, kterou proto Nejvyšší správní soud zamítl - § 110 odst. 1, věta druhá s. ř. s.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl dle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a náhrada nákladů mu proto dle principu úspěchu v řízení nepřísluší, žalovanému zvláštní náklady v souvislosti s jeho úřední činností nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. září 2011

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu